24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6528 — 28 ՅՈՒՆԻՍ 1907 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 30 ՀԷՄԱԶԻ-ԻԼ-ԷՎՎԷԼ 1325 — 11 JUILLET 1907 — 24me année № 6528

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ» ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Գրշ.
ԳԱՒԱՌԱՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 100 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 25 Fr.
ԹԵՐԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽԵՐԸ ՄԵԿ ԳՐՈՒՇ
30 հատ 1 դրուշոց փող
1 մեծ. հատուստով կ'բերուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

اره ولك
درعبده ده غلاطه اداره سی اداره خانه سی

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՖԻԶԻՔԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Իրաւամբ դպրոցական առողջապահութեան խնդիրը պէտք է զբաղեցնէ մեր ամէնուն միտքը։ «Առողջ միտք՝ առողջ մարմնոյ մէջ» յեղեղուած ճշմարտութիւնը պէտք է խորին լրջութեամբ ընդունին դպրոցական վերին մարմինները, կրթական պաշտօնեաները ու ծնողները։

Տղան օրուան մեծագոյն մասը, և կեանքին առաջին տարիները դպրոցը կ'անցնէ, որով իր ֆիզիքական ներդաշնակ աճումը օրթան տունէն՝ նոյնչափ և թերեւս աւելի դպրոցէն կը սահայ։ Ուրեմն ուսուցիչներս շատ պիտի սխալինք, եթէ տղուն մտաւորական դաստիարակութեան միայն հոգ տանիլը մեր պարտականութիւնը նկատենք։

Այն դպրոցը, որ իմացական դաստիարակութեան ուժ տալ կը ջանայ, անտեսելով ֆիզիքական դաստիարակութիւնը, կամ ի վնաս ֆիզիքականին մտաւորական դաստիարակութիւն մը կ'ուզէ տալ տղուն, այն դպրոցը երբեք բան մը ըրած չի կատարի կրթութեան գործին մէջ և կամ երբեք իր կրթական նպատակին չի հասնիր։ Ամբողջական և ներդաշնակ դաստիարակութիւնը կ'ընդգրկէ ֆիզիքական, իմացական ու բարոյական երրեակ կրթութիւնը միանգամայն։ Ուրեմն նախ ֆիզիքականը՝ իմացական դաստիարակութիւն մը ձեռք բերելու համար ճշմարտապէս. իմացականն ալ իր կարգին բարոյական դաստիարակութեան դուռ պիտի բանայ, որով մէկը միւսէն անջատել կարելի չէ, քանի որ իւրաքանչիւրը իւրաքանչիւրին ծնունդ և կեանք տուողն է։

Բայց մեր դպրոցներուն մէջ ֆիզիքական դաստիարակութիւն կա՞յ բառին լայնագոյն ու ճշգրիտ առումով։ Ո՛չ, պիտի պատասխանեմ ես դժբախտաբար։

Բայց չէ՞ մի որ մեր ֆիզիքական կազմին քաջողջութիւնը կախում ունի մեր ստացած սնունդէն, մեր չնչած օդէն ու մեր բնակած վայրէն։ Շատ չերկարելու համար ըսելիքս, չպիտի ուզեմ մեր առողջութեան հետ սերտ աղերս ունեցող վերոյիշեալ երեք պատճառներով միանգամայն զբաղիլ, այլ պիտի բաւականանամ միայն երրորդովն զբաղելու և անով լուծելու ձեռք առած նիւթս։

Այո՛, շատ ցաւոտն ու աչքառու օրինակներ կուգան հաստատել թէ՝ բնակութեան վայր մը պէտք է ըլլայ հիանալիօրէն գեղեցիկ, պէտք է ըլլայ օդառատ, լուսաւոր, ընդարձակ և սիրուն պարտէզներով զարդարուն։ Մանաւորապէս Շիւլիի, Մեծ Կղզիի մէջ այնպիսի տուներ կան, որոնք ճշմարտապէս օժտուած են այս առաւելութիւններով և իրապէս կը հաստատեն մեր ըսածը ու ապահով եմ որ, անոնք որ տարեկան 100 ոսկի կրնան վճարել իրենց տուներուն համար, ջերմապէս կը բաղձան 200 ոսկիի տուն մը բնակիլ, և ապահովաբար իրենց երկաթուղիի թուղթին մեծ պարգեւին կը ապասեն՝ ամէն կերպով հիանալի տան մը մէջ գտնուելու մեծագոյն բաղդին արժանացած տեսնելու համար իրենց անձը ու ընտանիքը։ Այս ամէնը լաւ, քանի որ ոչինչ ունի իր մէջ այպանելի ու մեղադրելի։

Սակայն պիտի ներուի՞ ինձ խնդրոյն ամէնէն ծիծաղելի կողմով զբաղելու և մատս դնելու համաձայնի կարգ անցած բարոյական հիւանդութեան մը վրայ, որ օր ըստ օրէ մահացու ըլլալու սպառնալիքը կ'ունենայ, քանի որ զայն բուժելու համար ազդու և անսիրելական միջոցներ ձեռք չեն առնուիր մեր կողմէ։ Այո՛, ո՜վ սիրասուն մայրեր, հարստութեան, ճոխութեան, հանգստութեան ու պերճանքի մէջ լողացող մայրեր, ձեզի պիտի ուղղեմ այսօր գանգատներս տեղատարածը։ Բարոյական մեծ մարդուն վայելգործ չէ ապրիլ մի միայն իր քմահաճոյքին համեմատ. ո՛չ, դաստիարակուած մարդուն երբե՛ք պատիւ չի բերեր իր հոգոյքին, իր երջանկութեանը համար միայն ապրելու սեւեռամտածումը։ կեանքը պէտք չէ նկատել վայելում մը հաճոյքի և երջանկութեան։ Ճշմարիտ դաստիարակութիւն մը ստացող մարդուն համար, կեանքը, այսինքն ապրիլը, լուրջ ու դժուարին գործ մըն է, հազար ու մէկ ծանր պատասխանատուութիւններով լեցուն։ Ճշմարիտ կեանքով ապրող մը, բարոյական մեծ մարդու վայել եղանակով մը ապրողը, պէտք է ապրի իր և իր շուրջիններուն համար, և անոնց կարելի բարիքը ընելու համար չնայած ոչ մէկ նիւթական ու բարոյական ջանքի։

Իմ մասիս, մարդս ոչ միայն պատասխանատու է իր գործած չարիքին համար, այլ հազար անգամ աւելի պատասխանատու է այն բարիքին համար, զոր կրնար ընել ու չընար։ Բարեգործութիւնը պերճանք մը չէ, այլ բանականութիւն ունեցող մարդուն պարտականութիւնն է և այդ պարտականութեան լիուլի կատարման ճշմարիտ գիտակցութիւնը արդարեւ պզտիկ հոգիներու, անձուկ մտքերու գործ չէ և այդ իսկ է պատճառ անուշտ, որ շատ քիչեր գիտեն հոգեկան անխառն հաճոյքի վայելումի յարգը, զոր կ'ըմբոշխնէ իր պարտականութիւնը կատարող մը։

Ուրեմն, ազնիւ մայրեր, փարթամ մայրեր, ջանացէք ընել մարդկութեան այն ամէն բարիքները զոր կրնաք, և աշխատեցէք զձեզ ընել ձեր փափուկ ու դժուարին պարտականութիւններուն գիտակից։

Ֆիզիքիզմը որքան յառաջանայ, դարձեալ չպիտի կրնայ երբեք մերժել բնութեան կնոջ ճակատագրած մեծ պարտականութիւնը, որ է մայր ըլլալու պաշտօնը։ այլ հաւանական է որ՝ ֆէմինիզմական ծաւալումը աւելի՛ կատարելագործէ մայրութեան պաշտօնը։ Այո՛, կնոջ տարրը մայր ըլլալու սահմանուած է, մարդկութեան ստեղծիչն է ան, և ինք որքան ըմբռնէ իր պաշտօնին մեծութիւնը և որքան անոր անիծերի կատարման համար պարտաւոր, այնքան կը բարձրանայ, այնքան կը յարգուի, այնքան կը պաշտուի։

Ուրեմն մանկութիւնը ձերն է, դուք ու միանգամայն կեանքի կրթիչը զուգահեռական միեւնոյն գծերուն վրայ կը գտնուիք, քանի որ ձեր երկուքին պաշտօնն ալ կարի բարձր ու դժուարին է և կը խտանայ դաստիարակելու վսեմ գործին մէջ և հոն պէտք է կատարեալ գործի։ Մայր ըլլալ՝ չինչանակեր իր նմանին ծնունդ տալ, տարիա անբան անասուններու յատուկ է միայն։ այլ մայրութեան պաշտօնը իր անձուկ սահմաններէն դուրս հանելով, մայր ըլլալ՝ կը նշանակէ մարդուն գոյութեան ծնունդ տալէ եւ՝ աշխատիլ անոր բարօրութեան ու երջանկութեան համար։ Մարդս երջանիկ ընող գլխաւոր պատճառներն են ֆիզիքական կազմին տոկունութիւնը, իմացական զարգացումը և սրտի ազնուացումը։

Ուրեմն սառն անտարբերութեամբ մի՛ դիտէք այն չէնքը որ դպրոց կը կոչուի և ուր կը յաճախեն ամէն օր ձեր սրտի հատորիկները, ընդունելու համար հոն ֆիզիքական, իմացական ու բարոյական դաստիարակութիւնը միանգամայն, օր մըն ալ մարդկային ընկերութեան պատուաւոր մէկ անդամը հանդիսանալու համար։

Ա.գահով եղէք, ազնիւ մայրեր, թէ հոն ուր ֆիզիքական դաստիարակութիւն չկայ, բարոյական ու իմացականը երբեք գոյութիւն չպիտի ունենան։ Ուրեմն ջանացէք ձեր զաւակներուն ֆիզիքական դաստիարակութիւնով հետաքրքրուիլ, աշխատեցէք որ անոնք դանուին այնպիսի կրթարաններու մէջ, որ օժտուած ըլլան առողջապահական լաւագոյն ու նորագոյն առաւելութիւններով և ասի՛ ձեր պարտականութիւնն է։

Այո՛, մայրերու, իրենց վսեմ պարտականութեանց լիուլի գիտակցութիւնը ունեցող մայրերու, ճշմարտապէս առաքինի մեծ կիներու — որոնք երբ վերծ են կեանքի պայքարը մղելու յոգնեցուցիչ ճիգերէն — պարտականութիւնն է կատարեալ ներդաշնակութիւն մը մտցնել իրենց բնակած տուներուն և իրենց կաթով ու արիւնով սնուցած անմեղ հրեշակներուն յաճախած դպրոցական շէնքերու մէջ, ուրկէ անուղղակի կերպով պիտի կրնայ նպաստաւորուիլ անշուշտ բոլոր մանկութիւնը։

Որքան ցաւ ու արգահատանք, նոյնքան և թերեւս աւելի զարմանք կ'ազդէ ինձ կարգ մը հարուստ մայրերու անտարբերը ընթացքը, որ կը կայանայ իրենց զաւակները զրկելուն մէջ այն կրթական յարկերը, որոնք կատարելապէս վերծ են առողջապահական պայմաններէ, մինչ ընդհակառակը իրենք իրենց կեանքը կ'անցընեն ամբողջ օրը ամէն նպաստաւոր պայմաններով օժտուած տուներու մէջ։

Քանի որ մանուկը մօրն է, և քանի որ մանկան սեփական տունն է դպրոցը պէտք է որ ամէն հարուստ մայր զբաղի ու հետաքրքրուի այդ չէնքով, իր հոգածութեան ու գուրգուրանքին առարկան ընէ այդ չէնքը։ Եւ Բնութիւնը որ տուած է կնոջ այնքան առատօրէն բարութեան, գթութեան, ազնուութեան ամէն չքնաղ ձիրքերը, ինչո՞ւ այդ չքնաղ յատկութիւնները չգործածուին մանկութեան բարոյականին հետ՝ նաև ֆիզիքական բարեկազմութեան ու բարգաւաճման։

Ինչո՞ւ ամէն մէկ արուարձանի կիները հետամուտ չըլլան օժտել իրենց գիւղը առողջապահական պայմանները լիուլի գոհացնող կրթական յարկերով, որոնցմէ բոլորովին զուրկ է ամէն գիւղ։

ՋԱՊԷԼ ՋԱՔԱՐԵԱՆ

ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՌԻՉ ՄԸ ԱՇԳԵՄԾԱԿՈՒԹԻՒՆ

Պարզ և արմատացած տաշդաթաղերու պատուաստումը։— Տարւոյն այս եղանակին մէջ՝ պատուաստուած որթատունկերու որուելիք խնամքը։— Պատուաստներու պտղելումը։— Այս մասին ձեռք առնուելիք զգուշութիւնը։

Այն տեղերը ուր այգիները վարակուած են որթալուիճէ, ինչպէս ըսինք ուրիշ առթիւ, պէտք է ամերիկեան որթատունկեր տնկել և ի վերջոյ անոնց վրայ մեր տեղական որթատունկի տեսակները պատուաստել. այս եղանակաւ կ'ունենանք այգիներ որոնց արմատները ամերիկեան են, իսկ հողէն վեր եղած մասը՝ եւրոպական կամ տեղական։

Որթալուիճի աւերումներուն դէմ դնելու միջոցներէն մին է այս և ամէնէն աւելի գործնականը. այս մասին քառորդ դարէ աւելի տեղի ունեցած փորձերը սքանչելի արդիւնք յառաջ բերած են, որով գործնականի մէջ կատարելապէս ընդունուած է սրլէն. այս մասին որ և է տարակոյս չկայ. միայն ինչպէս ըսինք ուրիշ առթիւ(*), պաշտանութեան և խնամութեան խնդիրները ի նկատ առնելու է, երբ ամերիկեան որթատունկերով ճամայ ելլենք։

Ամերիկեան որթատունկերու տաշդաթաղերն (չելիֆ, bouture) ըլլան պարզ թէ կանխապէս արմատացեալ (ush վէ եախոս fkofլիւ, simple ou racinée), պէտք է տնկուին գարնան սկիզբները, այգիին հողը նախապէս խորունկ փորելէ և լաւ մը յարդարելէ վերջը։

Յաջորդ տարին, այս տաշդաթաղերը կարելի է պատուաստել ամենայն դիւրութեամբ. եթէ արդէն արմատացած էին մեր ընտրած տաշդաթաղերը, այն ժամանակ նոյն իսկ տարի մըն ալ սպասելու հարկ չի մնար. կարելի է պատուաստի գործողութիւնը ներսը կատարել ձմեռուան մէջ, զանոնք թաղել աւազի մէջ և գարնան սկիզբները, այգիի-վերածուելիք տեղը փոխադրելով հետզհետէ, տնկելու սկսիլ։

Եւրոպայի և մանաւանդ Ֆրանսայի մէջ կան բազմաթիւ տնկարաններ (Ֆիտանլրք, pépinière), ուր կարելի է գտնել որթի պատուաստուած տունկեր, այլ և այլ տեսակներէ բաղկացած. զանոնք ծախու առնելով ուղղակի կը տնկեն. այս եղանակով այգեգործը առնուազն երկու տարի շահած կ'ըլլայ. յաջորդ տարին, այդէն կը սկսի քիչ շատ խաղող տալ. երկրորդ տարին, խաղողի բերքը սկսած է արդէն բաւական կարեւորութիւն մը առնալ։

Եթէ մեր այգեէրերն ալ կարենային ամն կերպով ճարել նախապէս պատուաստուած ամերիկեան տաշդաթաղեր, որթալուիճէ մնասուած այգիներու վերանորոգումը կամ վերահաստատումը (պաղ իհսաբ, reconstitution de vignoble) բաղդատաբար շատ դիւրին պիտի ըլլար Թուրքիոյ մէջ։

Մեր այգեէրերէն անոնք որոնք կարողութիւն ունին, կրնան արմատացած տաշդաթաղեր բերել տալ Ֆրանսայի տընկարաններէն. բայց մեր ուղած տեսակները (չավուշ, եարուճճաֆ եւն.), պատուաստուած գտնելը դժուար է. իրաւ է թէ՝ այդ տեսակներէն մէկ քանիովը պատուաստուածներ կը գտնուին երբեմն այս անկարաններու մէջ, բայց շատ անգամ, կարելի չէ բոլորովին վստահիլ ատոնց։

Եթէ այս կարգի շատ դիմումներ ըլլան այդ տնկարանաց, պէտք եղած քանակութեամբ և ուղղուած տեսակէ պատուաստուած տաշդաթաղ հայթայթելու կը ձեռնարկեն անոնք. այս մասին տարակոյս չկայ. բայց անշուշտ աւելի լաւ կ'ըլլայ որ այս կարգի ձեռնարկներ Թուրքիոյ մէջ ալ տեղի ունենան, այն ատեն մեր պէտքը մենք հոգացած կ'ըլլանք և այն ալ՝ աւելի ածան կերպով։

Թուրքիոյ մէջ այս տեսակ հողագործական ձեռնարկներու համար դրամագլուխ յատկացնել ուզողներ գտնել դժուարին կերեւի, ինչպէս ասենք՝ Ֆրանսայի մէջ, ուր Լէգանթէի ճակատամարտը վարող Թրանի իշխան մը նկարուած էր և Անոնիպալ Բարբաշի նաւերը ծուխ կ'արձակէին, իրարու դիմաց գտնուող երկու անձերը ո՛չ դեսպան էին և ոչ ալ իշխանուհի։

Երիկմարդ մը և կին մը կային հոն, որոնք իրարու դէմ կը մաքառէին՝ բուռն տարփանքով զիրար սիրած մարդոց պէս ատելութեամբ ու յուսահատութեամբ տոգորուն։

Ինչ մնաց որ Մաքսիմ յարձակէր Բլօտիայի վրայ։

Այնպիսի կերպարանքով մը յառաջացաւ մանկամարդ կնոջ վրայ որ այս վերջինը կասուի աչխուժութեամբ խոյս տուաւ և զանգակի մը կոճակին վրայ դրաւ ձեռքը։

Այդ շարժումը թէեւ արագ եղաւ, սակայն կոմսը ատեն ունեցաւ իր պաղարիւնը գտնելու։ Զայրացկոտ բնաւորութեան այդ պոռթկումը երկար չտեւեց այնպիսի անձի մը մէջ, որ պաղարիւնութեան դարաւոր կարողութիւններ ունէր, նախանայրերու սերունդէ մը ժառանգած, ինչ որ կոմսին ամէնէն ակներեւ արժանիքը կը ձեւացնէր։

Կոմսը բաւականացաւ սա խօսքն ընելով, թէեւ բիրտ չեղող, նման այն ապտակին զոր պիտի իջեցնէր լիրբ կնոջ երեսին, ուշադրութեան բերելու համար զանի։

— Այդ անիմաստ խօսքերը ասկէ առաջ ալ ըրած էք, ըսաւ իշխանուհին։ Ատանկ անհեթեթ կարծիք մը հերքեցի։ Այդ յիմարական գաղափարը ծնունդ առած է հաւասարապէս անճշմարտանման երկու պարագաներէ։

— Այն ատեն հաւատացէ, որովհետեւ ձեր գգուանքները ամէն բան մոռցնել տուած էին ինծի։ Ա՜հ, ինչ լաւ սարուկ մը դարձուցած էիք դիս։

— Տակաւին սարուկ էք, յայտարարեց Բլօտիա հեգնական ժպիտով մը։

— Մի՛ վստահիք այդ բանին։

Բլօտիա այնպիսի ակնարկ մը ձգեց որ կոմսը սարսռաց ամբողջ մարմնով։

— Ա՜հ, ըրաւ կոմսը հառաչելով ու աչքերը գոցելով։

Կոմսին բաղձանքն էր Բլօտիայի կողմէ հրապուրիչ դարձեալ. կը բաւէր ի՛նչքան սարուկ դարձուցած էր զինքը։ Այդ կնոջ աչքերը, տենդոտ ջղաձգութիւնը և բուռն մեղսակցութիւնը, որով իրարու ընդելուզուած էին երկու հոգիները, կոմսին անհրաժեշտ կը դարձնէին Բլօտիան։

Թերեւս տարիքի աղդեցութեան ենթարկուած էր գեղադէմ Մաքսիմ տ'Էրքիւանսի, որ մեծ տափմոլ մը եղած էր։ Բառաւունը անցնելէն յետոյ կ'ուզէր խնայել այն գանձը զոր ատենօք մսխած էր։ Հիմա կարգը իրն էր այն վշտերը զգալու զոր պատճառած էր ուրիշներուն։

Սակայն Բլօտիայի աչքերը կոմսին սրտին հետ կը խաղային տենդոտ չարամտութեամբ, ներքին մղումէ մը ազդուած։

Մանկամարդ կինը վայրագ ղղաձգութիւններ կը զգար մեղկ քաղցրութեան մը երեւոյթին տակ։

Կոմսին այդ միակ հարուածը մոլեգին տուայտանքի մղնչիւններ արձակել տուած էր իրեն։

Ահա ինչո՛ւ համար Բլօտիա իր աչքերուն բովանդակ կախարդանքով կը ջանար հմայել կոմսը, որպէս զի աւելի չլացուցիչ տեսնէր զինքը, թէեւ միւս կողմէ թոյլ շեղով մը ըսաւ.

— Որո՞ւ պիտի հաւատացնէք թէ խեղճ արուեստագէտ մը, Աքատէմի տը Ֆրանսի անդամ, որ հազիւ հացը կը ճարէր, երիտասարդ ու չափազանց եռանդուն, Բլօտիա տէ Թրանիի սէրը մերժած է։

— Բանի որ աւելի զօրաւոր սէր մը կը ղղար սրտին մէջ։

— Կարելի՞ բան է, հարցուց իշխանուհին, միեւնոյն նայուածքը ձգելով Մաքսիմի վրայ։

— Ինծի համար ո՛չ, ինչպէս դիտէք, մրմնջեց կոմսը, բոլորովին հանդարտած։

Սակայն առանց յատակաստութիւնը կորսնցնելու, կոմսը յարեց.

— Եթէ ձեզ կը սիրէր, ինչո՞ւ համար տուփով քովէրնիդ կը պահէիք ադամանդադարդ փոքր ժամացոյցը, որուն վրայ կային սա բառերը՝ իբր յիշատիր քինախնդրութեան. «Բիէր, քաբէ սիրտ, մի մոռնար։»

— Ա՜հ, ժամացոյցին, սա միւս անուրջին վրայ կը խօսի՛ք, ըսաւ Բլօտիա հեգնական շեշտով։ Ո՞ւր կը գտնուի այդ ժամացոյցը։

— Դուք ինձ աղէկ գիտէք անոր տեղը։

Բլօտիայի հեշտագրգիռ բիրերը վայրագ արտայայտութիւն մը առին։ Ցեղոյ իր շրթունքները, զորս անխռով չէր կրընար դիտել Մաքսիմ, անփութօրէն բացուեցան, սա պարբերութիւնը արտաբերելու համար, որ անլուր նախատինքով մը կը վերջանար։

— Այդ ժամացոյցը քու կինդ կորսընցուցած է իր սիրահարին տան մէջ, պէհfo՛ն (մեծ նոխազ)։

Այս կոչտ նախատինքը Թրթռացուց բոլոր ներարդիները այդ ղգայուն ու տարփաէր մարդուն, որ այնքան հպարտութեամբ լեցուած էր։

Այդ պէffoն բառը Հռոմի վարնոց թաղերուն մէջ ապրող խուժանին մէկ արձագանգն էր արդեօք։ Իտալիոյ ամէնէն ազնուական կիներէն մէկուն շրթունքներէն չէ՞ր արտաբերուած այդ բառը։

Երեք բոպէի ապշութենէ մը յետոյ, բիրտ կատաղութիւն մը պատեց ուղեղը։

Այդ հանդիսական երեւոյթով սրտին մէջ, ուր Լէգանթէի ճակատամարտը վարող Թրանի իշխան մը նկարուած էր և Անոնիպալ Բարբաշի նաւերը ծուխ կ'արձակէին, իրարու դիմաց գտնուող երկու անձերը ո՛չ դեսպան էին և ոչ ալ իշխանուհի։

Երիկմարդ մը և կին մը կային հոն, որոնք իրարու դէմ կը մաքառէին՝ բուռն տարփանքով զիրար սիրած մարդոց պէս ատելութեամբ ու յուսահատութեամբ տոգորուն։

Բիչ մնաց որ Մաքսիմ յարձակէր Բլօտիայի վրայ։

Այնպիսի կերպարանքով մը յառաջացաւ մանկամարդ կնոջ վրայ որ այս վերջինը կասուի աչխուժութեամբ խոյս տուաւ և զանգակի մը կոճակին վրայ դրաւ ձեռքը։

Այդ շարժումը թէեւ արագ եղաւ, սակայն կոմսը ատեն ունեցաւ իր պաղարիւնը գտնելու։ Զայրացկոտ բնաւորութեան այդ պոռթկումը երկար չտեւեց այնպիսի անձի մը մէջ, որ պաղարիւնութեան դարաւոր կարողութիւններ ունէր, նախանայրերու սերունդէ մը ժառանգած, ինչ որ կոմսին ամէնէն ակներեւ արժանիքը կը ձեւացնէր։

Կոմսը բաւականացաւ սա խօսքն ընելով, թէեւ բիրտ չեղող, նման այն ապտակին զոր պիտի իջեցնէր լիրբ կնոջ երեսին, ուշադրութեան բերելու համար զանի։

— Թրանի իշխանուհի, կը տեսնեմ որ դժուարութիւն չպիտի քաշէք ձեր նոր սիրահարին մակարդակը իջնելու համար։

Իր պաղարիւնը կորսնցնելով, Բլօտիա կակազեց.

— Ո՞վ է ատիկա . . . որո՞ւ համար կ'ըսէք։

— Այն գաղանաղուսպին համար, որ այս պահուս մեծ զուարճութիւն կը պատճառէ ամբողջ Հռոմի... Այդ խեղկատակը, ո՞վ գիտէ ո՛ր ծակէն դուրս եկած, կը փորձէ համբաւ շահիլ... Սա գռեհիկ գաղանաղուսպին, Օթթօ Բէրքովիցի համար է խօսքս։

Բլօտիա անհասկնալի ժպիտ մը արձակեց։

Մանկամարդ կնոջ լռութիւնը չփոթութեան մատնեց կոմսը։

Այս վերջինը, հակառակ անդուսպ մէկը ըլլալուն, անզօրութեան մէջ կը տապալուկէր։ Զայրոյթի խուլ պոռթկումներ ունենալով հանդերձ՝ իր յուսահատութիւնը կը զսպէր, զգալով թէ այդ կինն ա՛լ աւելի խելայեղ կը դարձնէր զինքը։

Մաքսիմ ամբաստանութիւններ կ'ընէր Բլօտիայի դէմ, ժխտում մը ձեռք ձգելու համար։ Սակայն ամէն ինչ իր դէմ կը դառնար, քանի որ իշխանուհին չէր ուզեր պաշտպանել ինքզինքը։

(Շարունակելի)

(*) Տես Արեւելք, թիւ 6504։

ՋԱՆԷԼ ԼԷՋԻԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ԵՐԲՈՐԴ ՄԱՍ

ՏԻԿԻՆ ԴԵՍՊԱՆՈՒՀԻՆ

Ռ.

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՄԵՍԱԼԻՆ ՄԸ

— Սիրած եմ քեզ, Մաքսիմ։

— Բայց աւելի շատ կը սիրէիր միւսը, զոր ինծի ստանել տուիր։ Ցանձին Սօլանժի չէիր տեսներ տ'Էրքիւանսի կոմսուհին, այլ Բէրթ Պէրնալի սիրուհին։ Այդ պատճառաւ կ'ատէիր և կորստեան մատնել կ'ուզէիր կոմսուհին։ Այդ պատճառաւ խիստ ծարաւի էիր անոր արեան... Խաղալիկ ըրիր զիս... կը պաշտէի քեզ, բայց դուն զիս գործիք դարձուցիր՝ վրէժ լուծելու համար երիտասարդէ մը, որուն անձնամատոյց եղած էիր, բայց ան մերժած էր։

Այդ նախատինքը մարակի հարուած մը եղաւ Բլօտիայի դէմքին։

Մինչեւ շրթունքը գունատեցաւ, բայց իր հիանալի պաղարիւնը չկորսնցուց։

— Թրանի իշխանուհի, կը տեսնեմ որ դժուարութիւն չպիտի քաշէք ձեր նոր սիրահարին մակարդակը իջնելու համար։

Իր պաղարիւնը կորսնցնելով, Բլօտիա կակազեց.

— Ո՞վ է ատիկա . . . որո՞ւ համար կ'ըսէք։

— Այն գաղանաղուսպին համար, որ այս պահուս մեծ զուարճութիւն կը պատճառէ ամբողջ Հռոմի... Այդ խեղկատակը, ո՞վ գիտէ ո՛ր ծակէն դուրս եկած, կը փորձէ համբաւ շահիլ... Սա գռեհիկ գաղանաղուսպին, Օթթօ Բէրքովիցի համար է խօսքս։

Բլօտիա անհասկնալի ժպիտ մը արձակեց։

Մանկամարդ կնոջ լռութիւնը չփոթութեան մատնեց կոմսը։

Այս վերջինը, հակառակ անդուսպ մէկը ըլլալուն, անզօրութեան մէջ կը տապալուկէր։ Զայրոյթի խուլ պոռթկումներ ունենալով հանդերձ՝ իր յուսահատութիւնը կը զսպէր, զգալով թէ այդ կինն ա՛լ աւելի խելայեղ կը դարձնէր զինքը։

Մաքսիմ ամբաստանութիւններ կ'ընէր Բլօտիայի դէմ, ժխտում մը ձեռք ձգելու համար։ Սակայն ամէն ինչ իր դէմ կը դառնար, քանի որ իշխանուհին չէր ուզեր պաշտպանել ինքզինքը։

(Շարունակելի)

Տէքսթի գանը Սթոքոմի մէջ հազար ֆրանքի վաճառուած է։ Նեւտոնի մէկ ակռան, եօթը հարիւր երեսուն անգլ. ոսկիի գնած է Լորտ Շելմֆէրտլի։ Ամերիկայի մեծ առամնաբոյժները այդքան խոշոր գումար մը տակաւին չեն անցուցած իրենց հաշուեցոյցերուն մէջ։

ԱՌՏՆԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Գորգերը մաքրելու ամենագործնական միջոցն է, ասուելակի կտոր մը վարակի ալիւրի մէջ թաթխելով չփել, մաքրել։ Եթէ տաք ջուրի մէջ քիչ մը պաղելուն ելով, սենեակի գորգերուն շուրջը քսուի, ցեցերը կ'անհետանան, վասն զի այս հեղուկը ցեցին դպչելուն պէս կ'ոչնչացնէ զայն։ Այս հեղուկը ազդեցիկ է նաեւ մրջիւններու և ուրիշ միջատներու ջնջման դէմ, եթէ վրձնով մը պատերուն և կարասիներու ճեղքերուն քսուի։ միայն թէ այդ կարասիները արծաթէ զարդ ունենալու չեն, վասն զի այդ հեղուկը կը կանաչցնէ արծաթը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Բարիզէն հետեւեալը կը գրեն վիեննական թերթի մը.— Կ'ըսուի թէ Իտալիա թագաւորին կողմէ Գերմանիոյ կայսեր եղած հրաւէրը՝ պաշտօնական այցելութիւն մը տալու Անգլիոյ արքունիքին, արդիւնք է այն մտահոգութեան զոր Իտալիայի հարաւային նահանգներուն մէջ այգեգործներու խնդրոյն առթիւ տեղի ունեցած միջադէպերուն հետեւանքով։ Այս կարգի ենթադրութիւն մը բոլորովին անհիմն է։ Նիւթապէս անհամապատասխան է իրաց ճշմարիտ վիճակին, վասն զի Անգլիոյ թագաւորին կողմէ Գերմանիոյ կայսր եղած հրաւէրը՝

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԻՐԱՒԱՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը առկէ շաբաթ մը առաջ վերակազմուեցաւ նաև Կեդրոնական վարժարանի Խնամակալութիւնը։ Քաղաքական Ժողովի անդամներուն մեծագոյն մասին բացակայութեան պատճառով, ընտրելիներուն ցանկը ուղղակի Խառն Ժողովին առաջարկուեցաւ։ Խնամակալութեան նախկին անդամներէն Յակոբ էֆ. Իսահակ (վաճառական), Յակոբ էֆ. Յակոբեան (իրաւաբան), Հրանտ էֆ. Ասատուր (իրաւաբան) և Յովհաննէս էֆ. Մուրատեան (ուսուցիչ) պաշտօնի վրայ մնացին։ Կեդրոնական վարժարանի Խնամակալներուն թիւը, ինչպէս գրեցինք, տասնէրեքյառաջագոյն, և այս պատճառով հեռուեալ վեց նոր անդամները ընտրուեցան, որոնցմէ չորսը առեւտրական և սեղանաւորական աշխարհին ծանօթ դէմքեր են, այսինքն՝ 1. Արսէն էֆ. Արսէնեան, 2. Եղուարդ էֆ. Գարակէօզեան, 3. Լեւոն էֆ. Յովհաննէսեան, 4. Մաքսուտ էֆ. Նարլեան. մէկը յայտնի և ուսեալ բժիշկ, որ երկար տարիներ Բեռայի Աղքատանոցին մէջ կ'աշխատի արդիւնաւորապէս, Տօքթ. Տիրան էֆ. Գափամաճեանն է և միւսը իրաւաբան Մկրտիչ էֆ. Ասատեան, որ Քաղաքական Ժողովոյ ալ անդամ է։

Ասկէ կարելի է հեռեւցնել որ Նորակազմ Խնամակալութեան անդամներէն 5ը առեւտրական են և 5ը փաստաբան, բժիշկ կամ ուսուցիչ։

Կեդրոնական վարժարանը իբր մեր բարձրագոյն երկրորդական դպրոցը լուրջ ուշադրութեան արժանի է։ Արդէն այժմ հոն կը դասաւորուի ուսուցչական ընտիր խումբ մը։ Ժամանակ մը դպրոցին կարողագոյն ուսուցիչներէն մանկավարժական Ժողով մը կազմելու գաղափարը յղացուեցաւ, որ կրնար շատ օգտակար ըլլալ աւանդելի առարկաներու և դպրոցի ներքին կարգապահութեան վերաբերեալ խնդիրներու համար։

Ինչպէս Հիւանդանոցի Նորընտիր Հոգաբարձութեան, նոյնպէս ալ Կեդրոնական վարժարանի Նորակազմ խնամակալութեան անդամներուն դէմ պաշտօնական հրաւիրագրերը չեն ղրկուած և յայտնի չէ թէ Նորընտիր անդամներէն հրաժարողներ պիտի ըլլա՞ն թէ ոչ։

Ս. ՍՈՒՐԲ ԳԱԼՓԱՐԻԱՆ ԷՖ.

Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Վ.սեմ. Գալփարիան էֆ. Նորատունկեան կատարելապէս ապաքինած ըլլալով, երէկ կայս. Պալատ գնաց և իր հիւանդութեանը միջոցին ցոյց տրուած Կայսերական բարձր հոգածութեան համար երախտագիտութիւն մատոյց։

ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՔ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

Երէկ, միջօրէէն յետոյ, տեղի ունեցան Կեդրոնական Վարժարանի շրջանաւարտ կարգին Իրաւաբանութեան քննութիւնները զոր կը վարէր Նոյն ճիւղին ուսուցիչ՝ փաստաբան Յակոբ էֆ. Յակոբեան։ Ներկայ էին բաւական թուով հրաւիրեալներ որոնք հետաքրքրութեամբ կը հետեւէին այս կարեւոր ճիւղին մէջ ուսանողներուն ցոյց տուած կարողութեանը, որ ընդհանուր գոհունակութիւն պատճառեց։ Եկեղեցական դասէն կը Նշմարուէին Տ. Գրիգորիս արքեպիսկ. Յովհաննէսեան և Տ. Բաբգէն Ծ. Վրդ., իսկ աշխարհական դասէն՝ Արշակ էֆ. Շմաւոնեան, Արմենակ էֆ. Ինճէեան, Նշան էֆ. Ճիւանեան, Տօքթ. Յ. Թոփճեան էֆ., (Ուսումն. Խորհուրդին կողմէ), Հրանտ էֆ. Ասատուր (Խնամակալութեան կողմէ), Յակոբ էֆ. Ճիվէլէկեան, Սիմոն էֆ. Եազճեան, Լօլոթէթ էֆ. Գափամաճեան և ուրիշ ծանօթ ազգայիններ։

Կեդրոնական վարժարանին մէջ՝ Իրաւագիտութեան դասերը երկու տարուան բաժնուած են. մէկ տարին «Հանրային իրաւանց» սկզբունքները կ'ուսանուին և միւս տարին «Անհատական իրաւանց» սկզբունքները։ Այս անգամ ընթացաւարտները քննութիւն անցուցին «Անհատական իրաւանց» սկզբունքներուն վրայ, նախորդ տարին յաջողապէս անցուցած ըլլալով «Հանրային իրաւանց» սկզբունքներու քննութիւնները։ Քննութեան հիմ բռնուած հարցարանին պատասխանութիւնէն քաղելով (որ բաժնուած էր 22 գլուխներու), հարցումները մասնաւորապէս իրենց առարկայ ունեցան. — «Անհատին և անոր օրինական կարողութեան ու անկարողութեան, ընակատեղւոյ և անհետացման պարագաները։ — Սեփականութեան և անոր յարակից իրաւանց սկզբունքները։ — Մրրի և Վաղի կալուածներու, պարտականութեանց, անհատական պարզ գործառնութեանց (վաճառում, նուէր, վարձակալութիւն, աւանդ, կտակ և այլն) ինչպէս նաեւ առեւտրական գործառնութեանց (փոխանակագիր, չէք, ապառնի վաղգրութիւն, նաւային փոխադրութիւն և այլն) վրայ ծանօթութիւններ։ Եւ ի վերջոյ, ընտանեկան և ժառանգական իրաւունք։

Քննութիւնները տեւեցին իբր երկու ժամ ու ներկաները մեկնելէ առաջ չորհաւորեցին Կեդր. Վարժարանի Իրաւագիտութեան յարգելի ուսուցիչը (որ միանգամայն անդամ է Խնամակալութեան) իր աւանդած մեթոտիկ ու հանրօգուտ դասերուն համար, ինչպէս նաև ընթացաւարտները՝ որոնք լրջօրէն հմտացած էին անոնց։

—Կեդրոնական վարժարանի քննութիւնները աւարտեցան երէկ։ Ընթացաւարտներու վկայականաց բաշխման հանդէսը պիտի կատարուի յուլիս 19ին։

ՎԱՐՁԱԿԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ

Ինչպէս ծանուցինք երէկուան թիւով, ի շարս Խառն Ժողովոյ որոշմանց, Կայս. բարեհաճ Իրատէ մը հաստատած ըլլալով Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ Երուսաղէմ դրկուելիք եկեղեցական և աշխարհական պատուիրակներուն պաշտօնը և արտօնած ըլլալով անոնց մեկնումը, Տ. Վահրամ արքեպիսկ. Մանկունի և Արիս էֆ. Ցէսճեան կը պատրաստուին ի մօտոյ Երուսաղէմ ուղեւորելու։

*** Խառն Ժողովը իր երէկուան նիստին մէջ նկատողութեան առնելով Տրապիզոնի գաւառ. վարչութեան տեղեկագիրը, որ կը հաղորդէր թէ Գաւառական Ժողովը Վիճակին Առաջնորդ ընտրեր է Տ. Իմմանուէլ Վրդ. Պալեանը, ընտրութեան օրինաւորութիւնը հաստատեց։

*** Ժողովականներէն Տ. Յովհաննէս Ս. քհնյ. Մկրտեան որ առաւօտուն ներկայ գտնուած էր Յովսէփ Իպմիրեանց Գրական Ճանձնաժողովոյ նիստին, յայտնեց թէ Վսեմ. Դ.-բրիել էֆ. Նորատունկեան յանձնարարեր էր իրեն՝ շնորհակալութիւն յայտնել Ժողովոյ այն գրին համար որով ապաքինումի կը մաղթէր իր հիւանդութեան պատուն և աւելցնել թէ, իր առողջութիւնը գտած ըլլալով, ի մօտոյ անձամբ պիտի մասնակցի Վսրչութեան աշխատութեանց, ներկայ գտնուելով նիստերուն։

ԳՈՒՐՁԵՂԻՆԵՐՈՒԹԻՒՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

ԹԱՂԵՑԻ ՄԸ ստորագրութեամբ հետեւեալ նամակը ստացած ենք, որ շատ արդարացի դիտողութիւններ կը պարունակէ. —

«Գուրզկանոնոցի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին ասկէ մօտաւորապէս 50 տարի առաջ հիմնովին վերանորոգուած էր Սէրվէրեան ամիրայի ծախքով. այդ թուականէն մինչեւ այսօր, ամէն տարի, հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի այդ բարերարին հոգւոյն, և ոչ թէ, ինչպէս գրուած էր Բիւզանդիոնի մէջ, 30 տարիէ ի վեր հոգեհանգիստ չկատարուիր ու Սէրվէրեան Ամիրայի անունը մոռացութեան տրուած է։ Իրողութիւնը այսպէս ըլլալով, յիշեալ թերթին արձակած ողբագին գանգատներն ալ անտեղի էին բոլորովին։ Պէտք է աւելցնել նաեւ, թէ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին վերջին անգամ նորոգուեցաւ, ո՛չ թէ Բիւզանդիոնի գրածին պէս, Սէրվէրեան Ամիրայի ժառանգորդներուն կողմէ, այլ թաղային Մնտուկին հայթայթուած գումարներով։ Լաւ կ'ըլլայ որ, այս կարգի հրատարակութեանց մէջ, իրողութիւնները ստուգուին և ո՛չ թէ մտացածին կերպով կամ սխալ զրոյցներու վրայ հիմնուելով հրապարակ նետուին ու թաղեցիներուն դժգոհութեան առարկայ ըլլան»։

Դարակէօզեան Կտակի Ճանձնամասնոյը այս առաւօտ գումարուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանը, նախագահութեամբ Ն. Սրբազնութեան։

— Երաժշտական Բենիչ Ճանձնաժողովը երէկ նիստ գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, նախագահութեամբ Տ. Ներսէս եպիսկոպոսի կողմէ հետզհետզրեալ ստորագրուած ըլլալով Պատրիարքարանի, յատուկ պաշտօնագրով զեկուցուեր է Պէշիքթաշեան էֆ.։

*** Իզմիրի Հայ Հռոմէականաց ժողովարանի Հ. Յակոբ Վրդ. Բոսեան (անգամ Վիեննական Մխիթարեանց), որ քանի մը օրէ ի վեր Կ. Պոլիս կը գտնուէր, երէկ իր պաշտօնավայրը վերադարձաւ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերեն, յուլիս 9)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ՎԻԵՆՆԱ, 8 յուլիս.— Նովոյե Վրեմիա, ռուս պահպանողական թերթը, կծու բառերով յօդուած մը հրատարակած էր իր վերջին թիւերէն մէկուն մէջ, Ֆրանքուռուս զինակցութեան դէմ, (Տես երեկուան Քաղաքական բաժնին մէջ)։ Թէպէտ այս լրագիրը սեռ յարաբերութեան մէջ է Բեռլինի կառավարութեան հետ, բայց արտաքին քաղաքականութեան խնդիրներու վրայիր հրատարակած յօդուածներուն մեծագոյն մասը Ռուսիոյ Դաշինքին հայեացքը չեն նկատուիր։ Այսուհանդերձ այդ թերթին մէջ հրատարակուած յօդուած մը կինայ ռուսական ազդեցիկ շրջանակներու կարծիքը համարուի, և Ֆրանսայի մասուլին մէջ վերոյիշեալ յօդուածին գրած արձագանգը կը ցուցնէ թէ Բարիզի մէջ ալ լուրջ նկատողութեան առնուած է այդ յօդուածը։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսական պահպանողական մասուլը Ֆրանսայի կառավարութեան դէմ ուղղուած կը համարի Նովոյե Վրեմիայի մէջ հրատարակուած ծանօթ յօդուածը։ Կոլուռ կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրելով այդ յօդուածին վրայ կը գրէ. «Մուգայնի պարտութեան յաջորդ օրը սա նոյնցումը լսուեցաւ հոս թէ «Ռուսիոյ հետ մեր զինակցութիւնն ի՞նչ օգուտ կրնայ ունենալ մեզի համար»։ Բլէմանսոյի Դաշինքը մեզի համար ալ Մուգայնն մը պատրաստեց ահա, և հիմա մեր ռուս զինակցը կը հարցնէ թէ կ'արժէ՞ Ֆրանսան զինակից պահել դեռ։»

Կառավարական շրջանակի մէջ ընդհակառակը կը ծիծաղին Նովոյե Վրեմիայի յօդուածին վրայ. և Արտուէն Մաքենի մէջ յօդուած մը կը հրատարակէ, որուն մէջ կ'ըսէ.— «Ամերիկացի զաւեշտագիր Մարք Դուէն տարակոյս չկայ թէ չատ գուարթամիտ անձ մըն է, բայց Ռուսիոյ մէջ լրագիր մը կայ Նովոյե Վրեմիա անուն որ Դուէնէ չատ աւելի կատակասոս է։ Այս լրագիրը կը կարծէ թէ Ֆրանսայի զինուորական կազմակերպութիւնը պէտք եղած երաշխաւորութիւնը չընծայեր Ռուսիոյ։ Նովոյե Վրեմիա թերեւս կը կարծէ որ Ռուսիոյ բանակին կազմակերպութիւնը երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ մեզի։ Երբ մարդ տիչէ Մանչուրիոյ և Մայր. Արեւելքի ծովերուն մէջ տեղի ունեցած դէպքերը, կը հարցնէ ինքներեն թէ ո՞ւր են այդ երաշխաւորութիւնները։ Բայց այդ յօդուածին աւելի ծիծաղելի մասն այն է, որ կը կարծէ թէ մենք շնորհապարտ ըլլալու ենք Ռուսիոյ, որ մենէ դրամ փոխ առաւ։ Ռուս թերթը կը կարծէ նաեւ թէ երբ վաղը մեր միլիառները ետ առնենք Ռուսիայէ, մեծ չփոթութեան պիտի մատնուինք։ Բայց ինչպէս կը տեսնուի, Ռուսիա մեզ չատ սիրելուն համար է որ այդ գէշ խաղը չխաղաց մեզի։ Ճշմարտութիւնը բան ըլլալու համար պէտք է յայտարարենք թէ Ֆրանսա, Ռուսիոյ խնդրած դրամը իրեն փոխ տալով, չատ գէշ ծառայութիւն մը ըրած եղաւ։ Ռուսիոյ տրուած միլիառները չուտով ծախսուեցան, անհետացան առանց երկրին հարստութիւնը բարձրացընելու, առանց երկրին բնակչութեան օգտակար ըլլալու, և ընդհակառակն ցաւալի արտածանդրութեան մը մղեցին զինքը, որ ինչպէս յայտնի է, ցաւալի վախճան մը ունեցաւ։ Բայց ասկէ չի հետեւիր թէ երբ Ռուսիա մեր դրամը մեզ վերադարձնել ուզէ, մենք դայն իրեն պիտի վերադարձնենք, առարկելով թէ պէտք չունինք ատոր։ Ռուսիա Թող չի զրաղի այդ խնդրով. մեր արկղերը բաց են և կը սպասեն իր շարժման։»

ԲԱՐԻԶ. 7 յուլիս.— Թան խմբագրական յօդուածով մը կը պատասխանէ այսօր Ֆրանսայի դէմ Նովոյե Վրեմիայի հրատարակած յօդուածին, և այս պատասխանը մեծ յուզում յառաջ բերաւ քաղաքական շրջանակներու մէջ, վասն զի ատկէ իմացուեցաւ Ֆրանսայի և Ռուսիոյ միջեւ գտնուած յարաբերութեանց իրական վիճակը, որ ցարդ մասնաւոր շրջանակներու միայն ծանօթ էր։

Թան կը գրէ թէ Ռուսիոյ և Ֆրանսայի միջեւ յարաբերութիւնները այնպիսի թերահիացութեանց մատնուած են այս պահուս, որ լաւագոյն պայմաններն իսկ վտանգելու հանգամանքը ունին։ Պէտք է փնտռել այն պատճառները որոնք տեղի տուին Նովոյե Վրեմիայի՝ ծանրանալ Ֆրանսայի կառավարութեան վրայ։ Թան կ'աւելցնէ. — «Թերեւս Ֆրանսայի կողմէ դաղդի պակասութիւն մը պատճառ եղած ըլլայ ատոր։ Այն պահուն երբ Ռուսիա իր առաջին պարտութիւնները կը կրէր, Ֆրանսայի կառավարութեան զեկը այնպիսի կուսակցութեան մը ձեռքը կը գտնուէր, որ շատ համակիր չէր Ֆրանքռուս զինակցութեան։ Պ. Բոնպի և իր բարեկամներուն Ռուսիոյ դժբախտութեանց հանդէպ բռնած ընթացքը կարծուածին չափ ֆրանսական չէր։ Անկէց ետքն ալ Բեռլերսպուրգի ֆրանսական դեսպան Պ. Պոմբառ, Ռուսիոյ ներքին քաղաքականութեան մասին այնպիսի խորհուրդներ տուաւ ռուս արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսքի, զոր ռուս նախարարը չէր կրնար ընդունիլ՝ այսինքն Ռուսիոյ վրայ ելմտական քօնդրոլ մը դրուելու առաջարկը, ինչ որ վիրաւորիչ էր Ռուսիոյ համար և աւելորդ էր մեզ համար, ինչպէս նաեւ Ֆրանքռուս յարաբերութեանց բարեփոխման մասին Ռուսիոյ յայտնած փափաքին պատասխան չտրուելը, և վերջապէս, երկու զինակիցներու միջեւ անհրաժեշտ պայմանին հաստատ, պատերազմական պաշտօնական կողմէ հաղորդուած զինուորական տեղեկութիւններուն կիսով չափ նուազելը։ Այս վիճակը համոզում գոյացուց Բեռլերսպուրգի մէջ թէ Ֆրանսա նախկին յարգանքը չի տածեր Ռուսիոյ։ Այս համոզման յառաջ բերած տպաւորութիւնը, եթէ իրաւացի չըլլար իսկ, չատ ցաւաբեր էր։ Ռուսիոյ պարքն էր բացէ ի բաց իր փափաքները յայտնելով վերջ տալ այս երկդիմի ընթացքին։ բայց փոխանակ ասոր, իր պետական անձերը վերջին ասուիճան զգուշաւորութեամբ վարուեցան և մինչեւ իսկ Պ. Իզվոլսքի Բարիզ եկաւ։ Բեռլերսպուրգի մէջ պակսած մտերմութիւնը Բարիզի մէջ յառաջ եկաւ. Պ. Լուպէ զովելի գաղափար մը ունեցաւ, զոր անմիջապէս ընդունեց Նիքոլա կայսրը՝ այսինքն թէ ֆրանսացի սպայ մը մանաւորապէս յանձնուի Զարին անձին ծառայութեան, և ռուս սպայ մըն ալ գտնուի Ֆրանսայի նախագահին զինուորական դիւանին ծառայութեան մէջ, ինչպէս սովորութիւն է ընել Ռուսիոյ և Գերմանիոյ յարաբերութեանց մէջ։ Պ. Լուպէի յայտնուելը չգործադրեց այս ծրագիրը։ Բեռլերսպուրգի մէջ հակաֆրանսական տարրը յաջողեցաւ օգուտ քաղել այդ պարագայէն։ Հիացողները զարս Գերմանիա չառնուն Ռուսիոյ մէջ, այժ տուին Ֆրանսայի դէմ այս պայքարին։ Զարը Ս. Անարէի պատուանշանը նուիրեց Պ. Ֆալիէռի և ինքնաթռիչ ու բացայայտ յայտարարութիւն մը այնտեղի ամէն պատուանշանները աւելի արժէք ունեցած պիտի ըլլար, զի երբ թիւրիմացութիւն մը ծագի, կարելի չէ պատուանշանով դրամանիլ զայն։

«Իսկ Նովոյե Վրեմիայի մեր բանակին վրայ ըրած յարձակումներն անիրաւի են և ուրիշ արդիւնք չեն կրնար ունենալ, այլ պատճառ կ'ըլլան տհաճելի պատահարներու, որոնց մէկն է Արտուէնի յօդուածը որ կայ այսօր Մաքենի մէջ։ Նովոյե Վրեմիա կը սխալի երբ կը կարծէ թէ Ֆրանսայի բանակը, հակառակ բազմաթիւ սխալներուն, առաջնակարգ ուժ մը չէ, և Արտուէն ալ կը սխալի երբ կը կարծէ թէ իր կեդրոնէն հաղարաւոր քիլոմեթր հեռու գտնուող վայրի մը վրայ, ինչպէս է Մանչուրիա, մղուած պատերազմին մէջ ձախողուած բանակ մը պարտուած կը համարուի, մինչդեռ այդ բանակը գերազանց ոյժ մը կը ներկայացնէ Եւրոպայի մէջ։ Ցայտնի է թէ եւրոպական պատերազմի մը մէջ Ռուսիա առանձին ի վիճակի է մեր թշնամւոյն բանակին մէկ մասն անշարժութեան դատապարտել և, փոխադարձաբար ալ՝ Ֆրանսա։ Ճշմարտութիւն մըն է այս, որ չերեւար ո՛չ Նովոյե Վրեմիայի դառն սէ՛ր խօսքերուն մէջ և ոչ ալ Պ. Արտուէնի զուարթ պատասխանին մէջ, բայց թէ՛ Ռուսիոյ և թէ Ֆրանսայի հանրային կարծիքները պէտք է ըմբռնեն այս ճշմարտութիւնը։ Պիտի մարքի ըստ ինքն համաձայն, Ֆրանքռուս զինակցութիւնը իրողութեանց ընթացքն հետեւանքն է. եթէ գէշ վարուի այդ զինակցութիւնը՝ ատոր պատասխանատուն իրողութիւնները չեն, այլ՝ մարդիկ։ Մարդոց սխալներուն հետեւանքով, այդ զինակցութիւնը, անցեալին մէջ չունեցաւ այն արդիւնքը որ կը սպասուէր իրմէ, օրինակի համար, երբ 1903ին մեր զինակիցը չկրցանք ետ բռնել պատերազմի զառիվայր դալէն։ Դարձեալ մարդոց սխալներուն հետեւանքովն է որ՝ այժմ անիրաւ քննադատներ այնպէս մը ցուցնել կ'ուզեն Ռուսիոյ թէ պաղատիւն մը մատ է մեր երկուքին միջեւ։ Երկու կողմն ալ իրարու օժանդակելով կրնան անհետացնել այս կացութեան վտանգը։»

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՋԱԲՈՆ

ՕՍԿԻՐՊԻԼԷ, 8 յուլիս.— Նախագահ Պ. Ռուզվէլտ ծովակալ Պրօվնսրնի միջոցաւ յայտարարել տուաւ թէ յառաջիկայ ձմրան մէջ ամերիկեան մարտանաւերուն Խաղաղական ովկիանոս ուղեւորելուն պատճառը այդ նաւերուն պաշտպանութիւնը փորձելն է, ցուցնելու համար միանգամայն թէ ամերիկեան նաւատորմը ի վիճակի է միեւնոյն ատեն պաշտպանել նաև Խաղաղական ովկիանոսի եզերքները։ Այս յայտարարութեան պատճառն ալ պատերազմի վտանգի մը գոյութիւնը չէ, այլ նախագահ Պ. Ռուզվէլտի ընդհակառակն նպատակ ունեցած է ցուցնել թէ ամերիկեան նաւատորմը միջազգային խաղաղութիւնն ապահովելու պիտի գործածուի։

ԹՕՔԻՕ, 8 յուլիս.— Ամերիկայի Ադլանտեան նաւատորմին Խաղաղական ովկիանոս ղրկուելուն լուրը անտարբերութեան հանդարտութեամբ ընդունուեցաւ հոս։ Կառավարական շրջանակներու մէջ, սակայն, կը հաստատեն թէ Մ. Նահանգաց այս ընթացքը մտահոգութեան մեծ պատճառ մը է։

ԼԱ ՀԷՔ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

ԲԵՌԼԵՐՍՊՈՒՐԳ, 8 յուլիս.— Նովոյե Վրեմիա վճռական շեշտով մը դէմ կը գրէ արգելիչ ականներու գործածումը սահմանափակելու մասին Անգլիոյ առաջարկին։ «Ռուսնաւատորմին վիճակն չէ, կը գրէ, պաշտպանելու ռուս ծովեզերքները։ Ուստի Ռուսիա պէտք է ուրիշ միջոցով մը արգիլէ Թշնամի նաւատորմի մը գործունէութիւնը և լաւագոյն միջոցն ալ ականներն են։ Երեք ակնթարթ նաւեր չորս մեծ մարտանաւերէ աւելի լաւ պիտի կրնան պաշտպանել Վլատիվոստոքը։ Անգլիոյ առաջարկին համաձայն, ծովեզերեայ ամրութեան մը պաշարման ատեն միայն ներելի պիտի ըլլայ թշնամի ծովեզերքներուն մօտ ականներ դնել, ինչ որ էապէս հակառակ է Ռուսիոյ շահերուն։ Ռուսիա չպիտի կարենայ ծփուն ականներ դնել Ճապոնի ծովեզերքին մօտ. բայց Ճապոն պիտի կրնայ Վլատիվոստոքը պաշարած ատեն ական դնել։ Ուրեմն Անգլիա և Ճապոն զրկել կ'ուզեն Ռուսիան ծովամարտերու մէջ իր գործածելիք միակ զէնքէն։ Ռուս պատուիրակներն իրաւունք չունին ընդունիլ Անգլիոյ առաջարկը. մոռնալու չեն թէ իրենց ետեւ անպաշտպան Ռուսիան կը գտնուի։»

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 10 յուլիս.— Բարիզի սակարկութիւնը կատարուեցաւ Նիւ-Եորքէն առնուած հեռագիրներու ազդեցութեանը տակ, որոնք աննպատակ հրապարակ կ'ելլեն կը ծանուցանէին, մանաւանդ մետաղագործական արտեթուղթերու վրայ։ Ռիո Թինթօ, որ առջի իրիկունը 2165 ֆր. գոցուած էր, 75 ֆր. պակաս բացուեցաւ՝ 2090։ Այդ անկումը աննպատակ տպաւորութիւն մը գործեց ընդհանուր արտեթուղթերու վրայ, սակայն ատոնց շատին համար գործառնութիւնները անելանն ըլլալով, գիները զգալի փոփոխութիւն մը չկրեցին։ Լոնտոնի մէջ հրապարակը յուզեալ էր Նիւ-Եորքէ առնուած լուրերու վրայ և՝ պղինձի գինը, Նիւ-Եորքի մէջ պատահած անկումէ մը ազդուելով, 92.5էն 90ի իջաւ։ Սակարկը փակուելու պահուն Ռիո Թինթոն նորէն իջնալով եղաւ 2068՝ այսինքն հարիւր ֆր.ի անկում մը՝ հետեւանք Նիւ-Եորքէն առնուած հեռագրի մը՝ ծանուցանող թէ պղինձի արտադրիչները որոշած են իջեցնել իրենց վաճառման գիները։

— Սերպիոյ թագաւորին անդրանիկ զաւակը՝ Ժորժ իշխանը երկուշաբթի Բարիզ կը սպասուի։

—Կը հերքուի այն լուրը թէ հաղարապետ Տրէյֆիւս հանդստեան կոչուիլ ուզած ըլլայ. միայն երեք ամսուան արձակուրդ ստացած է։

ԼՈՆՏՈՆ.— Լաֆֆանի հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ամերիկեան քաղաքական շրջանակներուն մէջ քնու կարեւորութիւն չի տրուիր զերման լրագիրներու յօդուածներուն՝ Մ. Նահանգաց ու Գերմանիոյ միջեւ համաձայնութեան մը կարելիութիւնը մասին Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ իրենց շահերուն վերաբերմամբ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Լա Հէկի Դեսպանախորհուրդին մէջ, իրաւաբանութեամբ լուծում մը պիտի գտնէ Քալիֆորնիոյ մէջ հնաճառնական միջադէպերուն առաջ բերած խնդիրը։

— Ֆրանսական պատուիրակները այժ տուին իրենց գերման պաշտօնակիցներուն առաջարկութեանը՝ իրաւունք տալ պատերազմիներուն որ նաւային պատերազմէ մը ետքը չեզոք նաւեր ազատասած պատերազմիները պահանջեն։ Ամերիկեան պատուիրակներն ալ զանազան առաջարկութիւններ ըրին՝ պատերազմը ակէ վերջը նուազ մահացու ընելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Տէյլի Թէլեկրաֆ կը ծանուցանէ թէ Ճապոն սպառնացեր է ամերիկեան կառավարութեան՝ Քալիֆորնիոյ մէջ պաշտօնապէս միջամտելու՝ իր հպատակներուն պաշտպանութեանը համար։

—Նոյն Ֆրայէ Բրեսեի Ուաշինկդընի թղթակիցը կը հերքէ այն լուրը թէ Մ. Նահանգաց Խորհրդարանը նոր զրահաւորներու չնուութիւնը պիտի որոշէ։

ԼՈՆ. ՀԷՔ.— Վիլհելմինա թագուհին չուզեց ներկայ գտնուիլ բացման հանդէսին Խաղաղութեան պալատան, զոր հիմնած է ամերիկացի միլիառատէր Քարնէկի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ուէսթմինսթր Կազէթ կ'ըսէ թէ ռուս կառավարութիւնը փոխառութիւն մը ըներ է ցամաքային Եւրոպայի սեղանաւորական տունէ մը։

—Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին գումարման պահուն երեսփոխան Պ. Պիլսը յանկարծամահ եղաւ։ Աղջիկը ունկնդիրներու սրահին մէջ կը գտնուէր։

ՎԻԵՆՆԱ.— Նոյն Ֆրայէ Բրեսեի կ'ըսէ թէ Ռուսիոյ կայսրը անցեալ ամառուընէ ի վեր կը փափաքէր սեակցիլ Գերմանիոյ կայսեր հետ։

ԲԱՐԻԶ.— Բադոն կ'ըսէ թէ Ֆրանսա պելճիական Քոնկոյի մասին իր առանձնաշնորհումներէն պիտի հրաժարի ի նպաստ Գերմանիոյ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Հունգարիոյ նախարարները Բէլգրատ վերադարձան։ Նորէն Վիեննա պիտի ժամանեն ուրբաթ օրը՝ պետական պայմանագրութեան մասին բանակցութիւնները վերջնականապէս աւարտելու։ Աւստրիոյ և Հունգարիոյ նախարարները իրենց բանակցութեանց արդիւնքը հաւաքաբար պիտի մատուցանեն Միանց Եղբկի կայսեր։ Ցուսալի է որ այդ պայմանագրութեան ծրագիրը ազնան քուէարկի Աւստրիոյ ու Հունգարիոյ Խորհրդարաններուն կողմէ։

Լ.Ա. ՀԷ.— Գերմանիա մտադրած է Իմանէի նաւահանգիստը, հոլոնական սահմանագլուխին վրայ, նաւային ու թորփիլներու կայանի մը վերածել։ Գերմանիա այդ ծրագրին վրայ եթէ պնդէ, Հոլանտայի կառավարութիւնն ալ Իմանէի դիմացը գտնուած Տէլֆիզիլ նաւահանգիստը պիտի ամրացնէ,

Լ.Ա. ՀԷ.— Խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին մէջ ոյժաւորութիւնները չատ դանդաղութեամբ կը կատարուին։ Ցարդ ոչ մի անդամ չի կարգադրուած՝ յանձնաժողովներուն մէջ միաձայնութիւն չախրելուն հետեւանքով։

ԼՈՆՏՈՆ.— Իտալիոյ թագաւորը նեռում չնորհեց Լինչ գնդապետին, որ Թրանսվալի պատերազմէն ետքը մահուան դատապարտուած էր անկարգապահութեան համար։

ԲԱՐԻԶ.— Ուաշինկդընի ճարտնական դեսպանը հոկտեմբերին եւ պիտի կոչուի։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ Յուլիս 27/10 Յուլիս

Օսմ. Քոն. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	103 07
Ամէնէն բարձր գին	»	103 16
Ամէնէն վար գին	»	103 05
Բուսիլի Երկաթուղի գոց	ֆր.	165 1/8
Ամէնէն բարձր գին	»	167 1/4
Ամէնէն վար գին	»	164 7/8
Թրանսվալ	»	52 —

ԼՈՆՏՈՆ Յուլիս 28/11 Յուլիս

Օսմ. Քոն. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	103 10
» » » ժամ 4էն	»	103 09
Բուսիլի Երկաթուղի	ֆր.	165 1/2
» » ժամ 4էն	»	165 5/8
Քարպէ Կ. Գալոյ	»	439 —
Անատ. Երկթ. Քարտթ. Ա.-ներ	»	515 —
» » » Բ.-ներ	»	513 —
» » բժնթ	Ա. Ո.	17 32 1/2
Շերքեթի Թպրեի	»	42 50
Շերքեթի Թպրեի Համիթի	»	5 37
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 27
Օսմ. ծխախտ		— —
Թրանսվալ բաժնեթուղթ		9 55
» ժուխանա		4 60
» պարտթուղթ		472 —
Թրանսվալ	ֆր.	52 —
Տէրբսի ջուրի ընկ.		321 —
Գալիա Քարա Այլաղ		624 —
Միտիլի պանքա	Օ. Ո.	6 —
Սալոնիքի պանքա		— —
Մերսին Ասանա պրեթ.	Ա. Ո.	16 3/8
Քարտաու առանձնաշնորհեալ		72 —
» տոմարական		69 —
» 5 պարտթուղթ		84 —
Քարպէ Իզմիրի		586 —
Փոխառ. Հելլենական 5 %		255 —
Հելլենական պարտեւաւոր Թուղթ	Ք. Կ.	426 —
» » »	Օ. Ո.	4 04
Լաւրիոն	ֆր.	68 —
Զարթրբա	»	34 —

ՍԹ. ԻԼՍ. Ն Ց

Օսմ. Միացեալ 1 օրաւոր	Օ. Ո.	2 —
» » 8 »		4 25
Բուսիլի երկաթուղի	ֆր.	— —
Փոխ. հրապարակ Օսմ. Գանքայի 6 1/2 %		

ՓՈԽՍԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Լոնտոնի վրայ	չէք	Ղրուշ	109 1/8
Բարիզի »	»	Ֆրանք	22 96 1/4
Վիեննայի »	»	Փուրն	22 —
Պերլինի »	»	Մարք	18 67

Ս. Զ Դ

Յուլիս 10, չորեքշաբթի և յաջորդ օրերը, Բալիքեսրի զանազան գոյքեր պիտի ծախուին, ինչպէս սեղան, աթոռ, լամբար, գաւաթ, պնակ, կկլակ, մեծ պիճէ մը, գնդամուղ մը ևն. ևն.։ Այդ վաճառումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի չէնքին մէջ, Մագրիքէոյ, երկաթուղիի կայարանին մօտ։

Կ. Պոլիս, 8 յուլիս 1907 3—2

Ի Լ Ա Ն

Շեհր Էմանէթիմեէ

Թէպսիբիանէլերէ նուումունէսի վէճէլէ

ԴԺՈՒՌԱՐԱՄԱՐՍՈՒԹԻՒՆ
ՍՏԱՄՈՒՍՍՅԱՆ
Վայրկենապես կը բուժուին
ՇԱՆՏՐՈՆԻ "ԿՈՒՌ ՏԷ ԲՈԼՈՆԻ,,Ով
Ազդեցիկ բնդդեմ
ՍՊԵՐՄ ՀԻՒԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՆ
ԲՈԼՈՐՈՒՆԻ ԵՒ ԹԱՆՁԻՒ
Բարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, եւ բոլոր դեղաբանները

Գործակատար՝ Ժ. Պ. Տալէֆիս, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ.—Օսմ. Կայս. Պանքայի բաժնետէրերու ժողովը, յունիս 26ին Լոնտոն գումարուած, որոշած է 1906 տարուան համար չանաբաժին վճարել 18 շիլին, կամ 22.50 ֆր. կամ 99 ղրուշ ոսկեդրամ։ Այս վճարումը պիտի կատարուի յուլիս 2էն սկսեալ, Պանքային կեդրոնատեղիներուն մէջ՝ Կ. Պոլիս, Լոնտոն ու Բարիզ, ինչպէս նաեւ գործակալութեանց ու մասնաճիւղերու կողմէ, թիւ 49 կարօնին փոխարէն։ 20—11

Կ. Պոլիս 27 յունիս 1907

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՈՒՑԻԿ

ՎԻՆՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԷՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆուռոն, ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 37,300,000 ֆուռոնի չափ։

ԴԼԽԱՒՈՐ ՊԵՏԵՐԱՆՆԵՐ

Վճարումները սովորական ըլլալու են։ Ցիրուն զրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վիճբր Պանք-Ֆերայն այսօր հարիւրին 3 ½ տոկոս կը վճարէ 1000 սովրէն վայ գումարներու համար իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սովրայն կրնայ տոկոսին տակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու մէջ՝ սաս 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ

100 սովրէն վար գումարները կրնան եւ առնուիլ ամէն տեսակ։

100 սովրէն վար գումարները կրնան եւ առնուիլ դիւրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք տղդաբարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3 օր 100– 150 սովրի գումարի համար
6 » 151– 200 » » »
10 » 201– 500 » » »
15 » 501–1000 » » »
30 » 1001 և անկէ վեր » » »

Վիճբր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած տեսակ վճարելով տեղական պարունակած գումարը։

Վիճբր Պանք – Ֆերայն խնայողական գումարը պարունակող տեսակ ալ կը յանձնէ անյապահասի անունով, բայց այդ պարագային նշանակուած խնայմակալը (էվէլի կամ վարի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։ 50—5

Խնայողական Սնուցիկն գաւ։ Վիճբր Պանք-Ֆերայն կը գրաղի նաեւ տեղատուական ուրիշ գործառնութիւններով

ՇՈԳԵՆԱՒԱՏԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑ.
Ն. ԲԱԳԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍԱՒՈՐԵՍ ՇՈԳԵՆԱՒԱՏԻՐ
Յուլիս 15էն, Իմիրեղի, Սեւ Ծովէն
Յուլիս 23էն, Ֆրիժի, Մարսիլիայէն
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Յուլիս 16էն, Իմիրեղի, Մարսիլիա
Յուլիս 24էն, Ֆրիժի, Զմիւռնիա, Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք
Ա կարգ Բարիզի համար 200 ֆր
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակատարին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ։
15 50–31 Թ. ՌԷՊՈՒԼ

Առաջաւոր ՋԱՐԵՀ ԵՌԻՊՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երբեւեկութիւն կառախումբերու 1907 մայիս 1 (Դ. Տ. Յոռեֆբաբի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 222 Խառն Առտ. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 22 Խառն Իրկ. Ժ.	Վ.
10	20	Մկն. Էսկի-Շէհիր	Ժմ.	1	32
11	2	» Կէօքսէ Քրսրք	Մկն.	12	52
12	—	» Սապոնճը Բունար	»	12	10
12	59	» Ալաեունտ	»	11	12
1	41	» Զէքիրլէր	»	10	23
2	40	» Տէօյէր	»	9	35
3	9	» Իհսանիյէ	»	8	50
3	34	» Համամ	»	8	24
3	44	» Կազլիկէօլ համամ	»	8	14
4	11	Մկն. Ափիոն Գարա Հիսար	Ժմն.	7	43
4	31	Ժմն. Ափիոն Գարա Հիսար	Մկն.	7	23
5	11	» Պէյլիք Զօպանլար	»	6	50
6	6	» Զայ	»	6	3
6	51	» Իսհագլու	»	5	10
7	15	» Եասխան	»	4	45
7	46	» Աղ չէհիր	»	4	23
8	18	» Աղարի քէօյ	»	3	43
9	—	» Զավուշճը քէօյ	»	3	5
9	38	» Իլկին	»	2	33
10	25	» Գատրն-Խանը	»	1	39
11	20	» Սէրայ-Իսնի	»	12	57
11	52	» Մէյտան	»	12	17
12	52	» Բունար-Պաշը	»	11	12
1	30	Ժմն. Գօնեա	Մկն.	10	30
Իրկ.				առտ.	

ՀԱՑՏԱՐ ԲԱՇԻ ԷՍԿԻ - ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 44 Խառն Առտ. Ժ.	Վ.	Թ. 46 Խառն Իրկ. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 41 Խառն Առտ. Ժ.	Վ.	Թ. 43 Խառն Իրկ. Ժ.	Վ.
11	—	7	58	Մկն. Քարաքէօյ Կամաբ	Ժմ.	3	4	11	55
11	20	8	18	Ժմն.	Մկն.	3	4	11	35
11	50	8	30	Մկն. Հայտար Փաշա	Ժմն.	3	4	11	25
1	—	9	34	Ժմն.	Մկն.	2	13	10	7
1	16	9	52	Մկն. Բէնարիզ	Ժմն.	2	—	9	52
1	58	10	17	» Թուզլա	Մկն.	1	40	9	30
2	3	10	42	» Կէյպզէ	»	1	18	9	9
2	27	11	4	» Տիլ Իսքէլէսի	»	12	48	8	35
2	39	11	15	» Թավշանճիլ	»	12	34	8	24
3	—	11	36	» Հէրէքէ	»	12	23	8	12
3	21	11	56	» Եարբմճա	»	11	56	7	43
3	35	12	9	» Թիւթիւն Զիֆթլիք	»	11	44	7	30
3	47	12	23	» Տէրինճէ	»	11	33	7	19
4	2	12	37	Ժմն. Իզմիտ	Մկն.	11	15	7	3
4	27	—	—	Մկն.	Ժմն.	—	—	6	38
5	1			Պէօյիւք-Մէրտէն	Մկն			6	2
5	31			» Սապանճա	»			5	32
6	1			» Լամփ-իլ	»			5	14
6	48			» Կէյմէ	»			4	18
7	14			» Աղ-Հիսար	»			3	52
7	49			» Մէքէճէ	»			3	23
8	1[illegible]			» Լէ Ֆէք	»			2	49
8	57			» Վէսիր-Քոփրու	»			2	11
9	40			Ժմն. Գիւլէհիր	Մկն			1	30
9	55			Մկն.	Ժմն			1	20
11	5			» Քարաքէօյ	Մկն.			12	30
11	49			» Գօղեիրը	»			11	54
12	42			» Ին Եօնիւ	»			11	17
	9			» Զուրլուր Հիսար	»			10	44
1	44			Ժմն. Եսկի Շէհիր	Մկն.			10	5
Երկ.								Առտ.	

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 Խառն Առտ. Ժ.	Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 21 Խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
12	—	Մկն. Էսկի Շէհիր	Ժմն.	10	—
12	44	» Աղ Բունար	Մկն.	9	18
1	24	» Այրիւ Քէօյ	»	8	46
2	4	» Պէյլիք Ախուր	»	7	58
3	9	» Սարիքէօյ	»	7	1
3	58	» Պիչէր	»	6	4
4	35	» Սարիլէր	»	5	27
5	9	» Պէյլիք Քէօփրիւ	»	5	—
6	3	» Բօլաթլի	»	4	16
7	21	» Մալի Քէօյ	»	2	49
8	15	» Սէյնան Քէօյ	»	1	47
9	—	Ժմն Էնկիւրիւ	Մկն.	1	—
Իրկն.				առտ.	

ԱԼԱԵՈՒՆԴԷՆ ՔԼՕՔԱՀԵԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 Խառն Առտ. Ժ.	Վ.	Թ. 324 Խառն Իրկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 Խառն Առտ. Ժ.	Վ.	Թ. 323 Խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
1	5	11	15	Մկն. Ալաեունտ	Ժմն.	12	30	10	35
1	25	11	35	Ժմն. Քլօթահեա	Մկն.	12	10	10	15

4 ՀԱՄԻՏԻԼ — ԱՏԱ-ՂԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 421 Խառն Իրկն. Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 421 Խառն Առտ. Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
4	44			Ժմն. Ատա-Բազար	Մկն.	6	26		
4	26			Մկն. Համիտիէ	Ժմն.	6	44		

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ.—Օսմ. Կայս. Պանքան մրցումի կը դնէ հինգ պաշտօններ Կ. Պոլսոյ և գաւառի իր զրասենեակներուն համար։ Քննութեան առարկաներն են.—Առեւտրական ու վարչական թղթակցութիւն ֆրանսերէն կամ անգլիերէն լեզուով. թեկնածուներուն խօսած կամ գրած լեզուները և մասնաւորաբար Թուրքերէն. տարբերք հաշուակալութեան, առեւտրական իրաւագիտութեան և աշխարհագրութեան. տոկոսի, զեղչի և դրամի փոխանակութեան վերաբերեալ հաշիւներ. արպիթրաժ, դրամի վրայ գործառնութիւններ, արժեթուղթերու գնում և վաճառում եւայլն։

Մրցման մասնակցելու փափագող թեկնածուները պարտին իրենց խնդրանքին հետ ներկայացնել լաւագոյն յանձնարարականներն ու երաշխաւորութիւնները և իրենց տարիքը հաստատող թուղթեր։ Օսմ. Կայս Պանքան իրեն կը վերապահէ մրցման ընդունելութեան բոլոր պայմանները գնահատելու գործը։ Տարիքի որոշեալ սահմանը 17էն մինչեւ 30 պէտք է ըլլայ։ Քննութիւնը պիտի կատարուի օգոստոս ամսուան ընթացքին մէջ։ Մրցման քննութեան ընդունուող թեկնածուները զեկուցում մը պիտի սանան, որուն մէջ թուականը որոշուած պիտի ըլլայ։ Թեկնածուներէն կը խնդրուի որ Ղալաթիոյ Պանքան ներկայանան արձանագրելու համար, յուլիս 2էն 31, երեքշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը, ժամը 2-5, կէս օրէն յետոյ։

Մանօթ.—Մինչեւ հիմա եղած պաշտօնի խնդրանքները չեղեալ կը նկատուին։ 20—9

• •

Ա.ԶԴ.— Մաքսային 4 % օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ, յուլիս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը յիշեալ թուականին աւարտող թիւ 9 կարօնին վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիչէներուն կողմէ, ամէն օր, առտուան ժամը 10էն մինչեւ 2½ կէսօրէն յետոյ, բացի կիրակի օրերէն, իսկ ուրբաթ օրերը, ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Ի փոխարէն այդ կտրօններուն, որոնց հետ գանուելու են թուակիր պօրտրօներ, պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքային արկղը, Ղալաթիա, իր շրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ։

• •

Ա.ԶԴ.— 1901—1905ի 4 % օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յուլիս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող թիւ 4 կարօնին վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիչէներուն կողմէ, ամէն օր, առտուան ժամ 10էն սկսեալ մինչեւ 2½ կէս օրէն յետոյ, բացի կիրակի օրերէն, իսկ ուրբաթ, ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Ի փոխարէն այդ կտրօններուն, որոնց հետ գանուելու են թուակիր պօրտրօներ, պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ արկղը, շրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ։

Ա.ԶԴ.— 1896ի 5 % օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յուլիս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող թիւ 22 կարօնին, ինչպէս նաեւ անցեալ յունիս 2/15ի վիճակահանութեան մէջ ամորթի ելած պարտաթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիչէներուն կողմէ, ամէն օր, առտուան ժամը 10էն մինչեւ 2 կէս օրէն յետոյ, բացի կիրակի օրերէն, իսկ ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Ի փոխարէն այդ կտրօններուն, որոնց հետ պէտք է գանուին պօրտրօներ, պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ արկղը, իր շրջաբերութեան թուականէն տասը օր յետոյ։

Կ. Պոլիս, 2 յուլիս 1907 14—8

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՍՈՑԹԸ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՁԵՏԵՂՄԱՆ ՅԱՏԿԱՑՈՒԱԾ

Պարգեւները կը վճարուին Կ. Պոլսոյ մէջ Երկրագործական դրամատան և Օսմ. Կայս. Պանքայի, իսկ գաւառներու մէջ յիշեալ Պանքաներու մասնաճիւղերուն կողմէ։ Ութերորդ թիրաժը պիտի կատարուի 1323 յուլիս 1ին Հանրօգուտ Շինութեանց պաշտօնատան մէջ։

Տոմսակներուն գիւը	Պարգեւ տանող տոմսակներուն գիւը
175 000	35 000

Առաջին պարգեւ	Երկրորդ պարգեւ	Երրորդ պարգեւ	Չորրորդ պարգեւ
300,000	100,000	50,000	20,000

ՊԱՐԳԵՒՆԵՐՈՒՆ ԹԻՒՆ ՈՒ ՔԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Պարգեւ		Հատ			
300,000	ղրշ.	1			
100,000	»	1			
50,000	»	1			
20,000	»	1			
60,000	»	6	իւրաքանչիւրը	10,000ական	ղրշ.
50,000	»	10	»	5,000 »	»
40,000	»	20	»	2,000 »	»
60,000	»	60	»	1,000 »	»
200,000	»	400	»	500 »	»
240,000	»	3000	»	80 »	»
630,000	»	31,500	»	20 »	»
1,750,000	»	35,000			

Թիրաժի գործողութիւնը կը կատարուի ի ներկայութեան Երկրագործական Պանքային Վարչական Խորհուրդի մարմնոյն, հաշուակալին, Ելմտական Նախարարութեան հաշուակալութեան Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքային կողմէ կարգուած ներկայացուցիչներուն։ Ելած պարգեւները առանց ոեւէ զեղչի կը վճարուին ամբողջապէս, մէնթիլին քսան ղրուշ հաշուելով։ Թիրաժի միջոցին ամէն օր քաշուած թիւերը լրագիրներու մէջ կը հրատարակուին յաջորդ օրը։

Վիճակահանութեան տոմսերը կը ծախսուին Երկրագործական Պանքային կեդրոնատեղիին, Պոլսոյ կողմը վիճակահանութեան մասնաճիւղին, իսկ գաւառները Երկրագործական Պանքայի և Օսմ. Կայս. Պանքայի մասնաճիւղերուն մէջ։ Ամբողջական քանընթինգ տոմսակ գնողին հարիւրին վեց ղրուշ զեղչ կ'ընուայ։ Թիրաժէն մէկ օր առաջ ետ դարձուած տոմսերը կ'ընդունուին և անոնց արժէքը կը վճարուի։

Ամբողջ տոմսին արժէքը մէկ մէճիտիէ
Կէս տոմսին արժէքը կէս մէճիտիէ
Քառորդ տոմսին արժէքը հինգ ղրուշ

COMPAGNIE ROSSIA ASSURANCES
ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՑՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին. Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, տպրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	1) 666 666 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	154 666 666 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	400.728.000 »
1904 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	65,224 946 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ագարեան խան Վօյվոտա Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան, Աչբր Եֆէնտի ճամբէսի, Թիւ 26։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 11 50—12

"ԱՏԼԷՐ,,
Առաջին գիրեն մինչեւ վերջին գիրը ընթեցնի գրուածք

ԳՐԵԼՈՒ ՄԵԲԵՆԱՅ
ԱՏԼԷՐ

Ընորիւ իր ունեցած կատարելագործութեանց, պարզութեան և հաստատուն շինուածքին, քիչ տեղի մէջ, առաջնակարգ տեղ մը գրաւած է գրելու մեքենաներուն մէջ, և մեր յաճախորդներու ամենամեծ գովեստներուն կ'արժանանայ ամէն օր։

1906ի ՄԻԼԱՆԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ
ՄԻԱԿ ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ
1906ի ԱՄՍԹԵՐՏԱՄԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ
ՈՍԿԻ ՇՔԱԴՐԱՄ
ԱՏԼԷՐ գրելու մեքենային ամէնեն ցայտուն յատկութիւնները

Տոկունութիւն, դիւրաւոյց մէթոտ, նորոգման դիւրութիւն, գրի ընթեռնելիութիւն, մաքուր գիր, բառերու և տողամէջերու կանոնաւորութիւն, պատճէններու նմանութիւն, վայելուչ ձեւ, արագութիւն, լաւ տպագրութիւն, գրերու մաքրութիւն, ստեղնաչարի պարզութիւն, գրերու ճոխութիւն, գրերու ճոխութիւն, այլազան ստեղնաչարեր, գիրեր փոխելու մեքենաներ, թուղթի գլաններ, թաղալաթէօր, թուղթի կանոնաւոր յառաջացում, եւայլն եւայլն։

Միակ գործակալ եւ ճեռիպացուցիչ
Ֆ. Վ. ՎԻՆԳԼԷՐ
544, ՈՒԲԻԼ ԹԷՐԹԻ. — Կ. Պոլիս
40—21

ԹՕՓԱԼ ՍԱՆՕՒ

ԳԵՂԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՀԻՒ ՄԸ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ
ԾԵՐՈՒԿ ԱՌԻԻԾԸ

Դ.

ԻՆՔՔԵՐԸ ՄՈՏԱԿԱՐԱԲԵԼՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔԻ ԶՐԿՈՒՄ

Ձչմարիտը խօսելով, իր ինչքերը մատակարարելու իրաւունքէն մէկը զրկելու համար միակ պատճառ մը կայ, այն է բացակայութիւն խելքի ու աղտ կամքի, արդիւնք մասնաւորական կարողութեանց փճացման։ Մի՞ւն թէ այդ վիճակը կրնայ առաջ գալ ասրքիր սխալանքներով և հանգամանքներով։ Նաթալի իր խնդրագրին մէջ կը հիմնուէր եղօրը մտքի տկարութեան և անխելքութեան վրայ, որ արգելք կ'ըլլայ ինքզինքն ու ինչքերը կառավարելու։ Արդարեւ, գատարանը միայն կը քննէ սա կէտը թէ խնդրոյ առարկայ անձը իր ինչքերը մատակարարելու վիճակին մէջ կը գտնուի՞ թէ ոչ։ Այդ մասին դատարանները վճիռ կ'արձակեն երդուեալներու պէս։ Միայն թէ գերագոյն ատեանը իրեն վերապահած է այդ կարգի դատերու օրինական հետեւանքները քննելու գործը։

Նաթալի իր փաստաբանին պարզեալ յետոյ եղբօրը առողջական վիճակը, օրէնքի մարդուն սա դիտողութիւնը լսեց.

—Բրուա-Վիթրէ կոմսը իր ինչքերը քեռորդիներուն չէ՞ նուիրած հաւասարապէս։

—Այո՛, այնպէս է։

—Ուրեմն ինչո՞ւ մատակարարութենէ զրկել կոմսը, քանի որ այդ բանին նպատակն է ի տարկին առաջքն առնել հարստութեան մսխումին, որ արդէն ձեր զաւակներու ձեռքերուն մէջ կը գտնուի։

—Եղբօրս հարստութիւնը չի կրնար միայն Ռուաեսմոնթի և Լուվիերի հողային կալուածներուն մէջ, այլև արժեթուղթեր ունի ան, որոնց յիշատակութիւնը չէ եղած ինչքերու բաժանման առթիւ։ Այդ արժեթուղթերը կրնան դիւրաւ և խոլ կերպով մխուիլ այն պարագային երբ եղբայրս կ'զգուրուի։

—Այդ արժեթուղթերուն ցանկը ունի՞ք ձեր քով։

—Ո՛չ բայց գիտեմ թէ անոնցմէ դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն, որուն կէսը կը գտնուի երկու դրամատնց մէջ, իսկ մնացեալը՝ դրամագրկի մը մէջ։ Կոմբօնները ու տոկոսները իրարու վրայ կը դիզուին այն ատենէն ի վեր երբ եղբայրս անդամալուծութեան ենթակայ է։

Շատ չանցած՝ դատարանի նախագահին մատուցուեցաւ խնդրագիր մը, որով կ'ուզուէր կոմսը զրկել իր ինչքերը մատակարարելու իրաւունքէն։

Այդ խնդրագիրը մանրամասն, ճշգրիտ ու կատարեալ էր։

Արդարեւ օրէնքը կը պահանջէ որ առաջ բերուին այն իրողութիւնները որոնց վրայ հիմնուած է աղերսագիրը։ Պէտք է որ իրողութիւնները ճշդուին, մանրամասնուին յօդուած առ յօդուած, աւելի հաստատուն ընծայելու համար ապացոյցն ու գնահատումը։ Նմանապէս օրէնքը կը պահանջէ որ աղերսարկուն իր խնդրագրին միացնէ արդարացուցիչ փաստեր, ինչպէս հիւանդին արարքները, նամակները և այն ամէն բաները որոնք բանականութենէ զուրկ ըլլալը կ'ապացուցանեն։ Վերջապէս օրէնքը կը պահանջէ որ այդ մասին բոլոր վկաները լսուին։

Խնդրագրին մէջ սա կէտերը յիշատակուած էին.—

Բրուա-Վիթրէ կոմսին անկարողութիւնը՝ իր մտածումն արտայայտելու մասին։

Շարժելու և ինքզինքը կառավարելու անկարողութիւն։

Կոմսին կեանքին մէջ յիշատակութեան արժանի իրողութիւններ չկային, որոնք իրարմէ անջատ ըլլային։ Հարկ պիտի ըլլար այդ թշուառ կեանքին պատմութիւնն ընել, Սիւզանի մահուան օրէն սկսեալ, երբ անդամալուծութեան ենթակայ եղած էր։

Իսկ վկաները չպիտի պակսէին։

Նախ պիտի կոչային վկայութիւն տալ դղեակին բոլոր մարդիկը, որոնք ծերունի կոմսին քով կը բնակէին։

Յետոյ կարգը պիտի գար այն գիւղացիներուն և ագարակպաններուն, որոնք կոմսին մօտեցած էին։

Դարմանող բժիշկն ալ վկայութիւն պիտի տար։

Նոյն իսկ Ռուաեսմոնթ այցելող օտարականները պիտի վկայէին, տեսած ըլլալով կոմսին հոգեկան ու մարմնական թմրութիւնը։

Վերջապէս, եթէ հարկ ըլլար, ամբողջ երկրացիները վկայութիւն պիտի տային։

Խնդրագիրը դատարանի նախագահին կողմէ հաղորդուեցաւ ընդհանուր դատախազին, որ տեղեկագիրը պատրաստել տուաւ։ Եղրակացութիւնները նպաստաւոր ըլլալուն, ընտանիքի անդամներուն կարծիքն առնուեցաւ։

Այդ կարծիքին համաձայն, կոմսին առողջութիւնը բոլորովին խանգարուած էր և իր գործերով զբաղելու անկարողութեան մէջ կը գտնուէր։ Նոյն իսկ անձամբ չներկայացան ընտանիքի անդամները՝ իրենց կարծիքն յայտնելու համար։ Կոմսին ամբողջ ընտանիքը երկար ատենէ ի վեր կը ճանչնային անդամալոյծին ցաւալի վիճակը և նոյն իսկ այցելութիւն չէին տար այդ կենդանի-մեռեալին, որուն ո՛չ մէկ բանիմաց նայուածքին և ո՛չ մէկ հասկնալի խօսքին կ'արժանանային։ Պ. որ Պուչէն, Պ. որ Կէտիվրան և Պ. որ Մանթիեսաք փոխանորդներ կարգեցին իրենց տեղ։ Նաթալի կանխատեսած ըլլալով այդ պարագան, ո և է վախ չէր զգար, թէև ոչ ինք և ոչ զաւակները չէին մասնակցած այդ ընտանեկան խորհուրդին։

Հետեւաբար ամէն ինչ յաջող կ'ընթանար։ Մինչեւ այն ատեն կոմսը չէր խառնուած այդ դատական հետապնդումներուն, թէեւ ինք ըլլար անոնց առարկան ու պատճառը։ Ատենը եկած էր անոր իմաց տալու։ Ստուդիս, օրէնքին հմտաձայն, ընտանեկան խորհուրդէն յետոյ, հիւանդը պէտք է հարցաքննուի նախ։

Նաթալիի կողմէ տրուած խնդրագիրը և ընտանեկան խորհուրդին կարծիքը հաղորդուեցան Բրուա-Վիթրէ կոմսին։

Այս վերջինը իր անկողնին մէջ ընդունեց դրոշմուած թուղթերու դէզ մը։ Նկատելով որ կոմսը չէր ելլեր լրիկ տառապանքներու իր անկողնէն, Նաթալի քանիցս խորհած էր թէ պէտք կար արդարութեան դիմելու, մանաւանդ որ վերջերը շունչ մը միայն մնացած էր եղբօրը վրայ։ Աւելի դիւրին չպիտի ըլլար մահուան սպասել։ Մանը արդէն իսկ մտած կը համարէր անդամալոյծին սենեակին ներս, անոր անկողնոյն մօտենալով ու մարմնոյն վրայ ծռելով։

Իբր թէ կոմսը հասկնար, օրէնքի մարդը յայտարարեց թէ սովորական պայմանաժամը եղող քսանչորս ժամը անցնելէն յետոյ՝ կոմսը պիտի հարցաքննէր։ Ուստի հիւանդը կրնար մինչեւ այն ատեն տեղեկանալ առաջ բերուած իրողութեանց, իր յիշատակները ամփոփել և բացատրութիւններ տալ, եթէ երբեք կարող էր այդ ամէնը ընել։

Լիզօն անկողնին մէջ անշարժ պառկած հիւանդը ցոյց տուաւ։

—Տեսէ՛ք, պարոն, ինչ կրնայ պատասխանել ձեզի։ Դատարան կը հրաւիրէք զինքը, մինչ տեղէն չի կրնար շարժիլ ան, կը բռնադատէք զինքը որ ուղեւորութիւն մը կատարէ, մինչ անկողնէն վար չի կրնար իջնել՝ թիկնաթոռի մը մէջ նստելու համար։

(Շարունակելի)